

## TRACTAMENT DE QUALQUES SEPTICÈMIES MÉDIQUES DE TIPUS HIPERTÓXIC

pel Dr. BENAPRÈS

Té per objecte, aquesta comunicació, remarcar la valor terapèutica del sublimat o del cianur de mercuri, empleant-lo conjuntament amb l'abcés de fixació i, quan la toxèmia és profunda, combinant aquests mitjans amb les substraccions moderades i repetides de sang, en el tractament de les formes greus de la febre tifoidea i de la grip infecciosa i, en general, en tots aquells processos infectius aguts que clínicament determinen estats septicèmics.

Aquest treball és de pura observació clínica. La manca de laboratoris de investigació biològica en els pobles petits—quina necessitat fa sentir-se cada pas que la medecina dona en avant—no permet, als metges que fan sa pràctica en ells, controlar sempre les observacions fetes a la capçalera del llit del malalt, ni menys empendre treballs de recerca científica. Mes, és innegable que el fet clínic té, a voltes, la valor d'un fet d'experimentació en el laboratori, quan és ben observat i per sa constància en produir-se baix l'influx de la mateixa causa i, en semblants condicions d'experimentació, porta en l'ànim del metge la impressió de certesa i l'evidència de la seva relació de causalitat.

Doncs bé: vist el fracàs de la seroteràpia específica en la tifoidea i el resultat inconstant de les vacunes, sens dubte per dificultats en el terreny pràctic de poder esbrinar la quantitat de anticossos que hi ha en excés en la sang, i corolàriament per manca d'una base sòlida de criteri en la dosificació de

l'antigen, que vol significar adaptació (1) en aquest, vine usant el cianur de mercuri per via endovenosa contra aquella malaltia i en quelques altres infeccions on clínicament pot admetre's la presència de germes patògens en el torrent circulatori. Mes, havent observat que aquesta substància empleada isoladament i a dosi habitual d'un centígram, *pro die*, la seva acció antitòxica, encara que ben manifesta sempre i en tots els casos per descens immediat de la temperatura i millora de l'estat general, no resolía la totalitat del problema terapèutic plantejat, a fi d'obtenir d'ella el màxim de son poder esterilitzant, augmentant la dosi sens perill pel ronyó i, a la vegada, posar en joc els mecanismes autodefensius de l'organisme, determinant una grossa posta leucocitària, tinguí la idea de simultanejar el cianur, amb l'essència de trementina en injecció subcutània per sa doble qualitat de fixadora de verins i fagògena

Els resultats foren encoratjadors, molt més encara quan més tart hi afegí la pràctica que he exposat de les sangnies petites i reiterades, en determinats casos, quan l'aspecte greu del malalt revelat per la inhibició del sensori, l'atàxia i la falta de concordància entre el pols, la temperatura i la secreció urinària, donen al clínic la impressió de que l'impregnament tòxic d'orgues essencials per la vida és profund i arrelat.

Vegi's les següents observacions, que transcriu per ésser completes.

Observació 1.<sup>a</sup>, R. S., de 38 anys, afecte de febre tifoidea ataxoadinàmica en el 12.<sup>au</sup> dia; Kernig abocetat; marcada rigidesa de la nuca; deliri i gran ocupació pulmonar dreta. Pols a 120; respiracions, 40. Reacció aglutinant positiva per l'Eberth al 1 per 200, forta leucopènia, amb limfocitosi.

Fórmula leucocitària:

Limfocits, 68'4

Grans mononuclears, 6'1

Polinuclears neutròfils, 25'4

Aquest malalt fou tractat en son debut per les vacunes

(1) Essent les manifestacions patològiques de la febre tifoidea degudes a un estat d'anaflàxia activa, la introducció oportuna d'un cert nombre de bacils tífes morts o sensibilitzats, ço és, d'una vacuna específica, en quantitat *proporcional* a l'exceés d'anticossos que l'organisme ha fabricat, sembla que facilita, per neutralització d'aquest sobrant contingut en els plasmes, la hidrolisi o digestió acabada de les albúmines bacil·lars en l'interior de les cèl·lules, cessant, per aquest mitjà, la hipersensibilitat anaflàctica i afiançant-se el procés de immunització curativa.

mortes, a la dosi inicial de 25 milions, amb ràpid agreujament del seu estat general.

Se li practica una punció lumbar, extraient-li 80 grams de líquid hipertens i a continuació se li injecten 20 c. c. de sèrum antitífic per via d'assaig. Lleugera millora de la protesta meningea; després, nou agreujament del síndrome tòxic. Ratlla blanca; profunda sideració de forces; sensori obscur; pols, a 130; respiracions, 48; primer tò en la punta, apagat; albúmina, 30 centígrans.

Provoco un abcés de fixació en cada cuixa, empleant 4 c. c. d'essència vella de trementina, injecció simultània de 2 centígrans de cianur de mercuri, que repeteixo els dies següents, combinant-la amb sangnies de 200 grams, fetes en dies alterns. Adrenalina; oli camforat. Millora ràpida, quasi immediata. La fórmula leucocitària es modifica per augment considerable dels polinuclears neutròfils.

Limfocits, 36'4  
Grans mononuclears, 4'3  
Polinuclears, 60'2  
Eosinòfils, 1.

Curació.

Observació n.º 12. T. A. Malalta afecta de bronconeumònia gripal hipertòxica.

Dos altres casos aguts de la mateixa família, afectes d'una forma semblant i tractats pels mitjans usuals—acetat amònic, ergotina, digalena, or col·loidal, revulsió toràcica, quinina—sucumbiren tots dos.

Començ brusc per 40º; disminució marcada del murmurì vesicular en ambdós camps respiratoris.

Es queixa d'una sensació d'arrapament i de coïssor retro-esternal; al dia següent sembla sentir-se un buf llunyà i qualques estertors crepitants en la base esquerra.—Per què d'eixa preferència a l'esquerra, en les neumònies gripals?—Expectoració rosada i tos seca i persistent. Agreujament ràpid de l'estat general; disnea objectiva; subdeliri, eufòria; pols a 98; temperatura 40'2; augmenta l'expectoració que devé asalmonada; ungles i punta del nas lleugerament cianòtiques. Tractament: injecció, el primer dia, de 20 c. c. de sèrum antipneumo i antiestreptocòcic, oli camforat, sulfat d'estrignina. El tercer dia, veient que la malalta s'agreuja, abcés de Fochier en cada cuixa,

de 4 c. c., d'essència de trementina, injecció de 2 centígrams de sublimat; sangnia de 500 gr., que reitero els dies següent rebaixant-la a 200 gr. Millora immediatament. Curació als 8 dies

Una petita estadística composada de vint casos més de grip infecciosa en ses diverses modalitats de grip septicèmica pura, de grip broncopneumònica amb quadro tífic, de neumònia seguida prest d'edema pulmonar agut inflamatori caracteritzant la forma asfíctica, etc.; vuit casos de tifoidea hipertòxica; un de febre melitensis amb temperatures constants de quaranta-un grau i estat general gravíssim, i dos malalts afectes d'estats hipersèptics sens localització ni determinisme bacteriològic precisos, en els quals la mortalitat fou sols del 9 amb 7 dècimes per 100, petita, si es té en compte llur agreujament, permetent fer un juí bastant apropiat de la medicació proposada.

Ademés, l'epidèmia gripal prop-passada, fent possibles per raons de simultaneïtat de formes clíniques semblants en el mateix lloc i en curt espai de temps, observacions comparatives entre les diverses medicacions establertes, ha sigut conclouent en el sentit de mostrar la superioritat d'aquests mitjans terapèutics sobre les medicacions usuals, a l'extrem que podriem dividir-la en dos períodes: el primer caracteritzat per l'empleu de la medicació simptomàtica i dels metalls col·loïdals. Fou també el moment dels sèrums antidiftèries, antiestrepto i antineumocòcic, i de les sangnies massives i repetides quan el malalt estava preagònic. La mortalitat, en aquesta fase, fou veritablement aterradora, del 90 per 100 en les formes greus, segons càlculs aproximats. La segona, fou de millor orientació terapèutica, i havent començat a assajar precoçment el plasma de convallescent en injecció venosa, amb el qual obtinguí dues curacions en tres casos i la medicació objecte d'aquest treball, la mortalitat, en els greus, devalla a un 7 o 8 per 100 i la global fou molt més baixa encara.

Com obren aquests mitjans poderosíssims de la terapèutica anti-infecciosa i quina és llur acció recíproca i armònica per assolir freqüentment la curació del malalt? S'és dit que el sublimat no sols té una acció directa sobre els germes patògens que han penetrat a la sang, sinó que excita, en l'organisme infectat, reaccions autodefensives, aixecant l'índex opsònic i provocant hiperleucocitosi.

És racional pensar que modifica lleugerament la composició físico-química de la sang, augmentat son poder aglutinant, i

que fa impròpia, per aquest mecanisme, la reproducció dels germes continguts en ells.

Un article publicat recentment en *Le Presse Médicale*, d'en Govaerts, fa entreveure que és així i no sols per una acció tòxica directa sobre dels germes que el sublimat produeix bons efectes en el tractament de les septicèmies.

L'abcés de fixació, leucògen per excel·lència, ajuda poderosament i completa l'acció del sublimat, fent que els germes, escombrats de la circulació general, siguin prompta i enèrgicament fagocitats en els capil·lars.

Respecte les sustraccions de sang moderades i repetides, que jo preconitzo entusiastament, és un mitjà per a transformar, oxidant els productes bacterians, convertint-los en altres inofensius solubles o de fàcil eliminació. Sangnar poc i sovint és fer oxidoteràpia, ensems que es corregeixen, per aquest mitjà, pertorbacions circulatòries en els òrgues afectes i es sustreuen quantitats de germes i toxines.

L'efecte immediat de les sangnies és la cessació de la parèxia del pneumogàstric i la tendència a la normalització de la temperatura.

Aquest procediment, que jo anomenaria de medicació intensiva racional o d'acumulació terapèutica, troba sa indicació precisa en les formes septicèmiques de les malalties infeccioses en general o en aquelles que primitivament localitzades devenen més tard per causes ignorades, clínicament septicèmiques.

Deu instituir-se prompte, no com a medicació d'excepció, aplicada com última *ratio*, quan ja no resta res a fer, sinó abans de que l'energia de l'organisme el faci incapaç de respondre a son estímul. La promptitud en el tractament ve ademés justificada, perquè evita que es produeixin alteracions anàtomo-patològiques estables en els òrgues, que vindrien a sumar-se als efectes de la intoxicació, agreujant extraordinàriament el pronòstic.

Començo sempre per una dosi de 2 centígrams de sublimat, que mantinc els dies següents, puix, com he dit, tinc comprovat que l'abcés de fixació permet introduir dosis més altes de sublimat. Havent, per equivocació, donat dintre les vintiquatre hores una dosi de 4 centígrams de cianur en un malalt afecte de febre tifoidea hipertòxica en els divuit dies de sa evolució, la temperatura va fer-se bruscament hipotèrmica i el malalt curà bé i ràpidament.

I encara que quasi sempre en aqueixes formes greus de les septicèmies mèdiques associo des del començ la sangnia als mitjans exposats, el problema de sa alternança, simultaneïtat o associació, és assumpte de impressió clínica, qual resolució deu deixar-se a juí del metge.

La medicació simptomàtica, corregint una funció momentàniament pertorbada, completa i perfecciona el tractament.

No pretenc haver dit res nou en materia terapèutica anti-infecciosa. Bacelli i Fochier, és de noció vulgar que preconitzaren respectivament el sublimat i l'essència de trementina en determinades infeccions. Altres, com Becerro de Bengoa, més tard, han continuat lo que fa referència a son estudi.

L'any 1900, Villard proposa tractar sistemàticament les pulmonies infeccioses per les sangnies repetides junt amb les injeccions de sèrum artificial.

Recentment, Lesne utilitza en la grip de forma greu, al costat del tractament clàssic, les sangnies abundants i repetides, seguides de injecció venosa de terpeni ozonitzat.

Sols m'he proposat posar de relleu la eficàcia ensems que la innocuïtat d'aquest tractament pel coneixement dels meus companys de Congrés.